

GENOM EN GAVA TILL

Blomsterfonden

för hem och vård åt gamla hedras minnet av en avliden på ett vackert och värdigt sätt. Exp. Hamngatan 10, Stockholm. Tel. namn-anrop »Blomsterfonden». Postgiro 2530.

Vad har hänt?

HÖJDA BRÖDPRISER har beslutats av Stockholms bageriåre, som förmodligen komma att följás av hela landets brödframställare. Skulden ligger man på de ställiga åtgärderna för pris-höjning på spannmål, medan kvarnarna svurit sig fria från någon delaktighet i form av högre vinster.

NYTT AVTAL FÖR LANTARBE-TARNA, berörande c:a 19,000 man, har träffats efter långvariga förhandlingar. Arbetsgivarna ha gått med på vissa förkortningar i arbetstiden samt lönehöjningar. Med 110—210 kr. pr år försänsställda och 8—9 öre i timmen för dagsverkare.

MOSKVA INLADE FÖRRA VECKAN hos interventionsutskottet en skarp protest mot de överträdelser av interventionsavtalet, som enligt Moskvas åsikt skett av Tyskland, Italien och Portugal.

En våldsäm debatt ägde sedan rum i utskottet, särskilt mellan Italiens och Sovjets representanter. Italien förnekade de påstådda anklagelserna och förnekade även att de skulle ha besatt den balariska ön Ibiza, samt vände beskyllningarna i stället mot Sovjet, vilket anklagades för att ha skickat både vapen och manskap till Spanien. Frågan skall nu undersökas av utskottet.

NATIONERNAS FÖRBUNDS FÖR-SAMLING och Råd ha diskuljt sedan man bl. a. fattat en resolution om att nedrustningskonferensens byrå skall inkallas senast i slutet av året. Frågan om folkförbandsreformen har anförtratts åt ett specialutskott på 28 medlemmar som ämnar sammanträda i december.

HITLER OCH HANS NÄRMASTE ministrar ha hållit konferens i Berchtesgaden, där de lära ha beslutat att upphöra med propagandan för koloniernas återtagande. Av hänsyn till England, som man inte vill reta.

SOCIALDEMOKRATISKA PARTIET i Danzig har förjuddits av fristatens polispresident.

EN STORRE OENIGHET mellan de både österrikiska hemvärnsledarna Fey och Starhemberg ledde i förra veckan till hemvärnens upplösning. Förbandskansler Schuschnigg tog tillfället i akt att följfölja oppositionens förintande. Hemvärnen förbjöds, frontmilisen, som tyder direkt under försvarsdepartementet, har fått överta deras befohgenheter. Schuschnigg själv har genom Starhembergs förtäande praktiskt taget gjort sig till diktator i Österrike.

BELGIEN AMNAR IAKTTAGA fullständig neutralitet och avvisa alla slag av allianspolitik, är den uppmärksammade förklaring som konung Leopold avgivit inför ministerrådet.

SCHWEIZ FORTSÄTTER på upprustningens väg med den omorganisa-tion av härorindningen som enhälligt beslutats — även med socialdemokraternas medverkan — sedan fört 235 miljoner francs beviljats till gränsskydd och luft-försvar.

STREJKEN I PALESTINA har äntligen avblåsts efter att ha räckt i nära ett halv år.

TILL FIRANDE AV KARL XII'S SE-GER vid Narva har Sverige funnit på att genom en allmän insamling låta resa ett lejon på det gamla slagfältet från år 1700. Lejonet kostar 35,000 kronor, därtlill diverse omkostnader i samband med högtidigheterna, med jagaren Klas Horn m. m. Vilket förefaller att vara ganska improduktivt använda pengar både ur svensk och estnisk synpunkt. Tillgångliga medel borde hellre gå till de nu rasande krigens offer än till förhörligande av gamla strider — och till på köpet på ett ojämnt årtal.

Rädda Spaniens barn!

Svenska Hjälpkommittén för Spanien har utfärdat följande upprop till förman för Spaniens kämpande folk.

Till alla demokratiska organisationer!
Inom den svenska demokratin följer man med stark medkänsla den spanska

arbetare- och bondeklassens försvarskamp mot fascisternas och jesuiternas uppror. Här finnes en brinnande önskan, att demokratiens tappra folkuppbåd till sist skall vinna seger. Insikten om att det spanska fascistupproret också har farliga återverkningar för världsfreden

måste fördubbla vårt intresse och våra förhoppningar, att denna orosanledning snarast måtte likvideras på ett sätt, som trygger den fria demokratiska utvecklingen.
Det eländiga kriget vållar är fruktans- (Forts. Å sista sid.)

En kamp för personligheten i norska valrörelsen.

Den 19 oktober väljer man till Stortinget i Norge och valkampanjen står nu på sin höjdpunkt. För oss här i Sverige tilldrar sig valrörelsen i Oslo särskilt intresse, därför att den rör sig om ett personlighetsval och sålunda erbjuder vissa likheter med valrörelsen för Kerstin Hesselgren. I Oslo står f. bostadsinspektören Lull Lous som första namn på Venstres lista. Rent numerärt sett har Venstre icke stora utsikter att få ett mandat. Men man har räknat med personlighetens makt att samla männi-

skor. Och valkampanjen sådan den föres bl. a. i Venstres förtärliga organ, *Dagbladet*, är präglad av både kampglädje och beslutsamhet.
Det vädas med frejdigt mod till de stora kvinnliga yrkesgrupperna, som med förtärytelse se Arbejderpartiets restriktionspolitik mot kvinnorna, vilken på sista tiden tagit sig uttryck i påfallande orättvisor ifråga om befordringar, anställningar, arbetsmöjligheter. Det vädas till alla, som i en obunden och självständig personlighet se ett värde och som vilja

tillförsäkra Stortinget och den norska politiken detta värde.

»Om ni vill veta hur kvinnorna skall rösta vid valet bör ni höra två av stadens kända kvinnor Lull Lous och Margarete Bonnevie orientera sina medsystrar — och bröder också — om kommande stortingsval och kvinnornas chans», skriver *Dagbladet*. »Just chansen. Den borde vara stor denna gång, större än någonsin, emedan Venstre förstätt de strömningar som röra sig bland kvinnorna, en rörelse som går ut på frigörelse och samhällelig rättvisa.»

»Venstre har placerat en kvinna på första plats för att markera att det står klart och vilja bakom partiets program punkt om fullt likaaberättigande mellan män och kvinnor i samhället.»

Det norska valsystemet främjar inte personlighetsval, säger man i Norge. Men det gör sannnerligen icke det svenska heller. Andå lyckades det att här i Stockholm välja in Kerstin Hesselgren — därför att man väjade till den irrationella faktorn som är — människan själv.

Valsystemet i Norge har vissa fördelar framför det svenska, bl. a. möjligheten för dem som icke kunna rösta på själva valdagen att avge sin röst i förväg. Vi tro att det skall lyckas att genomföra ett personlighetsval även i Norge och vi önska dess tillskyndande och dem som arbeta för dess framgång lyckta till.

I civilbefolkningens armé.

I anledning av artikeln »Mörkrets organisa-törer» i förra numret av Tidevarvet sänder jag här några reflektioner — också de med utgångspunkt från en festlighet i en stad i Dalarna samma kväll luftvärnsövningarna ägde rum.

Den vackra mänjusa lördagskvällen drev jag fram längs den upplysta affärs-gatan i X — på väg till middagen. Jag gick ner i en frukt- och blomsteraffär för att tillhandla mig en blomma till kvällens värdfolk. I affären, på väggens perispon-tade bräder satt ett färskt, vitt anslag uppstiftat, en uppmaning till allmänheten att samma kväll mellan tio och ett på natten inte låta en ljusglimt tränga ut ur bostäderna, släcka all ytterbelysning och varsågod låta bilarna stå stilla i garagen. Jag visste det ju förut: den kvällen skulle hela samhället förläggas i mörker och utsättas för ett fingerat angrepp från luften. Anslagens text var lättfattigt formulerad, klingande som en kort militärisk befaling.

I det hus där kvällens fest skulle gå av stapeln hade husmodern redan lyft order och stängt ytterluckorna runt hela botten-väningen. Jag visades upp för trapporna och upptäckte till min förvåning värdinnan stående på ett bord, fullt sys-selsatt med att försöka få ned en rull-gardin, en gardin som naturligtvis aldrig förrän den kvällen varit neddragen. Jag undrade om hon gjort klart för sig, att hon den kvällen för första gången trädde i aktiv krigstjänst och just då med rull-gardinsofsen i handen tjänstgjorde i civilbefolkningens armé och om hon förstod att om man ger bort ett finger till fan riskerar man att bli av med hela handen, och bli tvungen att från vind till källare omvandla sin bostad till en delvis gastätt slutet lästning, där största viken lägges vid källarvåningens luftskyddsan-ordningar.

Nej, nu skulle vi vara glada och sätta oss vid ett festligt upplyst bord, väl av-skärmade från det i mörker förlagda samhället. För i kväll var det bara övning där ute.

Men hade det inte varit övning utan allvar, skulle vi inte suttit i husets mat-sal utan i dess källare eller i något av de skyddsrum, vars idealiska konstruktion och inredning så utfört beskrives i Svenska Röda Korsets broschyr: »Civil-befolkningens luftskydd».

Att de frånvarande vännerna då blivit ett problem som inte lösts genom ett vackert tal har också i broschyren förutsetts.

»En förbindelse med yttervärlden är av största betydelse för i en skyddsrum kan finnas minst en telefon. Vaktper-sonalen i den yttre gasslussen bör därjämte hava särskild telefon eller radioförbindelse.» Med kändedom om ängestens och skräckens inverkan på våra fysiska funktioner förstår man, att lokalen måste vara försedd med moderna bekvämligheter, men om »fara för avbrott i vattenleveran-sen förefinnes, måste torkklosetter upp-ställas.»

För övrigt är denna broschyr en skicklig och detaljerad beskrivning på hur man till otroliga kostnader kan konstruera ett jordiskt helvete — som en följd av att man godtar kriget som uppgörelseform för internationella konflikter.

Snart komma alla löstsiniga middags-ätare att utan att märka det vara inringade av och underkastade krigets lagor. Och alla som tydigt-ära i rullgardinstofsen bereda väg för en genomgående militarisering av medborgarnas funktioner och underkasta sig själva och kommande generationer skräckens och våldets lagor.

A.-B. Sthlms Tillskärareakademi

Drottninggatan 71 A, STOCKHOLM. Tel. 21 33 10.

Sveriges äldsta och enda statsundersödda tillskärarskola

för herr- och damskräddare under yrkeskontroll.

Begär prospect.

Mönster med vidstående varumärke garanteras för god passform.

Begär pristista.

TIDEVARVET

Radikal politisk veckotidning.

REDAKTÖR: CARIN HERMELIN.
ANSVARIG UTGIVARE: ADA NILSSON.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm. Tel. 20 48 42.

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Eva Andéns Advokatbyrå
Inneh.: *Eva Andén*.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Införd genom Sockholms Läkarsällning.
Doktor KNUT HANNER
Allm. praktik, kirurgi, olycksfall.
Humlegårdsg. 13, 3 tr., hiss.
Mottagn.-tid fr. kl. 2 eller efter anmälan 62 39 02. Sjukbesök. Tel.-tid säkr. 8—1/2 9.

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4
Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—10 f.m.
För havandeskapet och dess sjukdomar.
För medelösa kostnadsfritt, för andra mot erläggande av 2 kronor.

Gerdas Modemagasin
Innehavare GERDA CARLSON
Alltid senaste nyheter och alla kvaliteter i damhattar och sörghattar till bill. priser. Beställningar och renoveringar utföras. Sveavägen 47 (Hörnet av Tegnérgatan). Tel. 31 04 52.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM
LINNĒGATAN 19
Mottager inackord. Även för längre tid. Tryggt och oegna. Vårtek. Tel. 62 78 24.

MÖBLER I sörsta sortering
Lämpliga avbetalningsvillkor.
CONR. ÅHLBERG
BRYGGAREGATAN 7. Telefon 23 04 75.

Alimonda-Institutet
homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådfrågning även per korrespondens. Begär prospekt och frågelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss) Stockholm. Telefon 32 08 99.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 - Tel. 40 70 00
FOLKUNGGATAN 65 - Tel. 40 73 37
GÖTTGATAN 82 - Tel. 43 33 90

180 cm. helylle Boj,
lämplig till draperier, sängöverkast, kud-dar, borddukar m. m. Värme- o. ljud-isolerande, i stor färgsortering, endast 5,75 met.
Oskarsons Lager, Kungsgatan 70, Slhlm.

Chiropractic.
Ryggs-kott, Ischias, Neuralgi
Thor Holmström
Kungsgatan 35. Tel. 21 04 14
Mottagning 10—1 och efter överensk.

Försäkra i Kooperationsens försäkringsanstalter
FOLKET • SAMARBETE

Vi skräddars Eder kappa med två provningar för 30 kr.
FORSMANS,
Upplandsgatan 25. Telefon 32 30 92.

Snabba, pålitliga cykelbud till Edert förfogande. Vi utföra alla slags budskickningar under full garanti.
Paketyklarna
Skidnegatan 88, Stockholm.
Tel. 40 84 50.

C. F. GRANERT
TAPETSERARE & DEKORATOR
Mästersedmögatan 34. Tel. 21 19 29
Specialitet:
Bekväma soffor och fätöjler på beställning samt smakfulla gardinarangemang.
Urmakare H. U. LINDBERG
Norrländsgatan 22. Tel. 20 26 47 (Hörnhuset Lästmakareg. intill hällpl.)
Alla slag av reparationer och justeringar under full garanti. Obs! Obräckbara uryglas till lägsta pris. Stort lager av herr- och damarmband.

Ester Berg
billigaste handsk- och strumpaffären i Stockholm.
Norrländsgatan 2. City.

T. G. Zetterström
Kocksgatan 29 HERRSKRÄDDERI Tel. 40 61 99 (höret av Södermannag.)
Vid behov av kostym eller palet, gå till fackmannen. Fiestklassiga kostymer från 115.—
Hemma- & Resor. Resell behandling.

Lucks' Reklamhoffe

Ungdom!
Köp på prov 1 ex. av illustr. veckotidningen Säningsmannen. Pris 15 öre. ÖMVÄXLAND TEXT OCH BILDER — NI ANGRÅR EDER ICKE

Ring Radiokompaniet
Tel. 31 31 14 - Odeng. 56 - Tel. 32 20 60
Den ledande specialfirman.

Utän köpvång demonstreras Philips, Radiola, Telefunken, Aga-Baltic, Dux, Marconi, Kungsradio m. fl. ledande märken.
ÄLDRE APPARATER tagas i byte.
REPARATIONER utföras fackmässigt och billigt.

Centralbadets damfrisering
rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Förstah/ansp.

Hennings Skodon
Drottninggatan 27. Tel. 20 73 68
Herr-, Dam-, Barnskodon. Bottiner, Galoscher, Tejflor.
GOD SORTERING - LAGA PRISER

Stilfulla, moderna Möbler
Billiga priser. Kredit ordnas. Möbler tillverkas efter stning.
Axel Bolinders Eft.
Gåla Brogatan 19, Stockholm - Tel. 20 71 01

G. O. Bageriet
Essingebrogatan 8
Rekommenderas.
Varor hemsländas. 5 proc. kassara-babt à alla varor.
Tel. 53 77 56.

N. G. HOLM
Juvellerare och Guldsmedsaffär
Hornsgatan 87. Tel. 40 20 24
Lager av:
Guld, Silver, Double o. Nysilvervaror.
Gravering. Färggläning. Försilvring och Reparation.
Allt till yrket hörande arbete utföres på egen verkstad till låga priser.

Råsunda nya Herr- & Damfrisersalonger
Rästavägen 4 (Mitt för tidningskiosken)
Telefon Råsunda 843
Innehavare: Eric Hansson
Allt inom Herr- och Damfrisyret utföres förstklassigt.

Kina • magasinet
Bändvårdade Bård till klänningar, gardiner m. m. Bändvård. Creps, Brokard, Svem & n. t. n. g. gorslin, Brunser etc. Alla varor
Birger Jarisgatan 12 Låga priser
Stockholm T. 67 24 35
Besök när-utställningen Birger Jarisg. 12, 4 tr.

Den 17 oktober 1936.

Humanitetens krav.

När stora naturkatastrofer drabba ett folk, skyndar all världen till för att söka bidraga till nödens och smärtans lindring. Denna internationella solidaritet har blivit en oskriven lag och många av Nationernas Förbunds åtgöranden ha skett i denna anda.

Ett krig och kanske framförallt ett inbördeskrig kän ifråga om nöd och olyckor som följa i dess spår jämställas med en naturkatastrof. Men svårigheterna att hjälpa äro här större emedan hjälpen så lätt betraktas som ett partitagande, även om den icke består i levoranser av vapen, ammunition eller utbildad manskap utan i medicin, kläder och föda, eller konteranter avsedda för dessa ändamål.

Inför det spanska inbördeskriget har världen länge hållit andan. Rädslan för internationella förvecklingar drev fram noninterventionsavtalet. Och vissa stater, såsom Italien, påyrkade en förbindelse från de medverkande staterna att avstå även från civil hjälp och åsiktsuppmantr. Detta förslag accepterades dock icke. Sovjet har redan i stor utsträckning sånt livsförnödenheter till den kämpande legala statsmakten i Spanien. Och även i andra länder har en storartad hjälpverksamhet satt in. Framförallt bör hjälpverksamheten komma barnen till godo. Därför ligget intet partitagande.

Kriget försätter obarmhäitiga och oömhörliga är förut. Vintern stundar. Tusentals hjälplösa småbarn vänta i Spanien på mat och vård. Att bistå dem är ett krav som ingen kan undandraga sig.
Man må ogilla krig hur mycktet som helst och tro på andra möjligheter att lösa yttre och inre konflikter. Men när olyckan en gång är där, finns ingen annan synpunkt än humanitetens krav att se till att åtminstone de enklaste fysiska förutsättningarna må finnas för att Spaniens barn av i dag som vuxna skall kunna skapa ett lyckligare Spanien.
Liksom i de flesta andra länder har i Sverige initiativ tagits från olika håll till insamlingar för berömda ändamål. Vi hänvisa till Svenska hjälpkommitténs upprow. Vi stryka särskilt under

Rädda Spaniens barn!

Ada Nilsson

FIRMA SVEN CARLOWITZ
MÖBLER OCH GÄRDINER
TAPETSERARE DEKORATOR
S:t Eriks-gatan 103
Soffor, Fätöjler, Stolor, Schöslonger, Bokhyllor, Rökbord, Sekretärer, Skåp m. m. Gardinförlägg och råd vid gardinuppsättningen lämnas.
Tel. 33 09 71.

Snickeri & Tapetserareverkstad
Birger Jarisgatan 90 - Tel. 21 48 02 (Höret av Odengatan)
Inredningsarbetena, korgplättfogsmöbler, renovering och snickarbehandling utföras.
VIKTRÖM & ÖSTLUND, Snickare
Nyarbeten och reparationer av alla slags möbler, uppställning av gardiner m. m.
LILJEKROHN & SVEDEMAN, Tapetserare

Damer! Köp i tid en stilfull **Kappa hos Wibergs**
Biblioteksgatan 12, 2 tr., hiss.

Europa måste bort från sin ängsliga vacklan.

Amerikanskt råd till de demokratiska länderna.

At Europa just nu befinner sig i ett oerhört svårt läge torde alla vara eniga om. Det kan vara både lärorikt och intressant att se, hur dessa svårigheter betraktas på Amerikas avstånd och vilka lösningar av den komplicerade situationen man där har att föreslå. Vi återge därför i sammandrag några synpunkter som framförts av den radikala amerikanska tidningen *The New Republic*.

Alla icke-fascistiska stater, framhåller tidningen, måste ta ställning till en fråga: skall man fortsätta att bekämpa de fascistiska staterna eller genom jämknin- gartillfreställas dem och ingå förlikning med dem? Vilken av dessa båda vägar, kommer sannolikt bäst att bevara den internationella freden? Om endera vägen måste man enas — annars är kriget icke långt borta.

Faktum är att de östeuropeiska stater, som söka skydd hos Tyskland och Italien, använda varje tillfälle att öka sin makt, och de gå fram efter ett omsorgsfullt utstakat program. De icke-fascistiska staterna ha ännu ej intagit en gemensam och fast ställning mot det fascistiska blocket. De ha vacklat hit och dit och följden har blivit — nederlag. Inga åtgärder vidtogos, då Tyskland drog sig ur N. F., då det beslöt att bygga upp sin armé eller då det ockuperade Rhennorrådet. England slöt t. o. m. ett flottav- tag med Hitler. Formellt tog N. F. av- stånd från Mussolinis angrepp på Abses- sinien, men dess åtgärder voro ej nog kraftiga att förhindra Absessiniens nder- gång, fast detta väl hade varit möjligt. Och vad har gjorts för att hindra befas- tandet av det tyska inflytandet i Öster- rike eller de andra centraleuropeiska sta- terna? I Spanien ha västmakterna och Sovjet hittills icke understött den lagliga regeringen, vilket de enligt internationell rätt utan anmärkning kunnat göra. Or- saken till de icke-fascistiska staternas ställningstagande har varit det krigshot, som Tyskland och Italien slungat ut så snart det blivit tal om skarpare åtgärder.

Europa måste bort från sin ängsliga vacklan och inta en fast position. Det finns två vägar att gå. Den ena utgår från antagandet att Mussolini och Hitler verkligen beslutat att ställa till med ett krig, så snart de kunna sig tillräckligt starka. I så fall gäller att stoppa deras framfart genast genom en gemensam, kraftig, om nöden så kräver militär, ak- tion. Detta skulle hindra de mindre sta- terna att driva mot fasciststaterna, vilket nu sker i oerhört hög grad — beroende på de fascistiska staternas större pre- stig, som de vunnit genom sina fram- gångar.

Den andra vägen är underhandlingens. Den bygger på det antagandet att man genom att göra en del eftergifter kunde

tillmötesgå Hitlers och Mussolinis önskn- ingsin inom måttliga gränser och så be- vara freden. Varken det italienska eller det tyska folket önskar krig och deras ledare inse helt säkert detta. Men folken kunna eidas upp till krigsvilja, om de anse sig oerhört behandlade eller ha an- ledning att frukta angrepp utifrån. Men om man skulle be Tyskland och Italien fastställa sina önsknin- garna för alla och de icke-fascistiska staterna se- dan gemensamt skulle komma överens om vilka av dessa de kunde gå in på, skulle en överenskommelse på underhandlingens väg kunna komma till stånd och freden bevaras.

Ett fortsatt vacklande fram och tillbaka är det färdigaste av allt, ty det ger de fascistiska staterna en känsla av att de kunna trampa på i förlitande på de andra staternas fredsvilja. Dessa känna sig osäkra på grund av att de icke vet vilket steg motståndaren härnäst skall ta. Och fasciststaterna, å sin sida äro osäkra om sitt nästa steg, då de ej veta hur långt de våga gå. Bluff skapar bluff. Varje ny situation kan få oanade konsekvenser, säger den citerade tidningen till slut, och därför gäller det för Europa att välja sin väg och att välja snart.

Även för den som till det yttersta vill undvika krigets utväg ligger dock den citerade problemställningen i öppen dag. Pacificisterna tro att ett bestämt och sam- fälligt utpräppande vid genom under- handlingar är en framkomlig väg. Den som ändå ytterst litat till våldet, misstror denna väg. Men hur mycket bör han då räddas för kriget?

Vi erinra om att bidrag tacksam- mottagas till Tidevarvets reklam- konto, postgiro 55160 — hänvisande till förra numrets artikel i ämnet — samtidigt som vi be att få framföra vårt varma tack för det intresse som redan visats Tidevarvets värdjan från våra läsare och vänner.

Tidevarvets Reklamkonto.

MÖTESPLATSEN.

Sundsvallsgruppen av Fogelstadsförbun- det hade tisdagen den 29 sept. ett mycket trevligt möte med inte mindre än 15 del- tagare. Fogelstadsängan gav från bör- janan den rätta stämningen. — Sedan för- eningsangelägenheterna undanstökats och var och en lätit sig det goda kaffet väl smaka höll sjuksköterskan fröken Margit Lindquist ett mycket intressant föredrag om Florence Nightingale, »sjuksköter- skornas drotnings». Föredraget avtacka- des med hjärtliga applåder. Nästa möte — årsmötet — bestämes till mitten av november. *Kade.*

Vackstanäs Hemskola
(Stihms läns lantushälskolas) meddelar undervisning i vad som bör till ett lant- hems ordnande och skötsel. — Kurs I: 1 febr.—15 dec. med 2 veckors ferier. Kurs II: 1 aug.—15 juli med cirka 5 veckors ferier. — Undervisningsavgift 100.— kr. per kurs. Rum och kost 50.— kr. pr mån. För underv. o. statspis. till obemed. o. mindre bemedl. Prospekt genom föreståndarinnan Ester Åldé, Vackstans, TVETABERG. Tel. Södertälje 16 89.

28:e vinterkursen börjar 20 okt. 1936 i nya, utvidgade, vackra lokaler. I. och II. årskurs för män och kvinnor. Medborgerliga, allmänbildande och praktiska ämnen. *Fripåttor*. Stats- m. fl. stipendier. Skolan frisker ca 100 m. från järnv.- anhalt vid *Västerdalens strand* i stätlig och fisker natur. Låga omkostnader. Gott kamratskap. *Obs!* Insländ anmälan i god tid!
Illust. prospekt och provnr: av elevtidningen »Kamrattingen» gratis från REKTOR GUNNAR FURLUND, MALUNG. Rt. 32.

NORRKHÖPINGS STUVLAGER
KLÄDESÄPDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försällningar pr extra konstant. Detta orsak till våra bill. priser.

Tidevarvets filmkrönika.

Det händer, att det behövs ett för svar för den inhemska filmproduktionen. Då sägs det ibland, att ljudfilmen täppt till avsättningsmöjligheterna till utlandet. Samtidigt har efterfrågan på svenska filmer stigit här hemma, särskilt på landsbygden. Det blir sig inte att göra storfiler, men det betalar sig bra att släppa ut många filmer. Håller man sig exklusivt till de ekonomiska synpunkterna, är detta resonnement, som i stort sett synes ha varit vägledande för de senare årens svenska produktion, förmodligen riktigt. Men eftersom filmens roll som folkkupfostrare och åsiktsbyggare är enorm, kan vi, som inte tillhör produktionsapparaten, inte nöja oss med sådana synpunkter. Kritikens skyldighet är det att — mycket bestämdare än vad nu i allmänhet sker — säga ifrån, då svensk film är underlägsen utländsk. Nationell självhushållning på filmens gebied är ingenting att stå efter å totalt pris. Blikt affärinställningen hos producenterna alltså, vilket naturligtvis hotar fler länder än vårt, kommer man förr eller senare att tvingas ta upp frågan om statens övertagande av en del av verksamheten, på samma sätt som när det gäller teatern.

Det beräkns, att svensk film för närvarande tillgododens en tiondel av den inhemska marknads behov. Redan det talet säger åtskilligt om vilket allvarligt kulturspråsmål, den inhemska filmproduktionens kvalitet är. Detta procenttal torde för övrigt vara i stignande. Det avser genomsnittet för hela landet; på landsbygden är procentsatsen högre.

En rundvandring på de svenska filmer, som vevas i huvudsaken, ger intrycket av en kanske stigande kurva, men inga höjder.

Montrationsgenren är som vanligt talrikast företrädd. Här märks tydligast ansträngningen att åstadkomma kvantitet. Det anses råda en livlig efterfrågan på genren. Det går inte att vänta, tills man får tag i något roligt. Här gäller det att producera på! Vi skalar bort det värsta av typen med filmer som *Vårn pojke* och *Alla tiders Karlsson*. Men *Slakten är värst*, som skulle stå något högre och som till regissör haft en så sympatisk konstnär som den främsta skådespelaren Anders Henrikson, förråde alla denna typiskt svenska filmgenrens svagheter. Som i så många av våra filmer ser å ansträngningen att nedbringa kostnaderna pinsamt tydlig. *Man demonstrerar bristen på materiella resurser, men mobiliserar inga andliga resurser.*

Det avgränsade är inte, att hela handlingen förlägges inom en och samma villa, utan att handlingen är fång, att det sägs för dumma repliker, att det inte berättas filmatiskt och att vi riskerar att bli ihjälprädate. I sin nästa och bättre fars, *Annonsera*, har Henrikson haft ett bättre manus att arbeta med. Han har också blivit skruvat upp tempot till något, som liknade amerikansk farsart, och bestått några verkligt lustiga reginfall. Men svensk films svaghet för filmad teater gick igen även här, och pratkvaren snurdade öronbedövande. Därtill kom, att dukens ansikten framträdde suddigt, och talet delvis var svårt att urskilja.

Pressen har på senare tid påtalat den dåliga fotograferingen i svenska filmer. Denna störde oerhört i *Johan Ulstjerna*, liksom i alla höstens övriga filmer med undantag för lustspelet *Familjen som var en karusell*. I *Stackars miljonärer* iaktto man, hur fotografen otvivelstakt säkra filmfaktörer som Adolf Jahr och Ernst Eklund. Filmbilderna i *Johan Ulstjerna* var till stor del röriga, och rekvisitan framträdde på bekostnad av människorna.

Manda Björling 60 år.

Manda Björling fyllde den 15 oktober 60 år. Hennes namn är framförallt knutet till den märkliga insats i Sveriges kultur- och teaterliv, som hon i början av 1900-talet gjorde som Strindbergsskådespelerska i August Falcks sällskap. Hon tillhörde den första Intima teaterns aldrig förgåtta skådespelare. Efter dess upphörande har hon fortsatt detta arbete i en annan form med de Strindbergs-uppläsningar som hon och August Falck givit över hela Sverige land.

På senare år har Manda Björling med sitt konstnärliga arbete förenat ett pedagogiskt: såsom lärare i tal- och röstvärd, framförallt för lärare. Även här har hennes verksamhet haft något av pionjärarbetets karaktär.

När man tänker på Manda Björling kommer något festligt och vackert för ens inre öga. Hon har en ungdomlighet, en fräschör, en förmåga att få människor gripna och intresserade och glada. Den som skriver detta har mött henne närmast under hennes verksamhet som lärare i talteknik vid kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad. En fast och varm punkt i samvaron. Konstnärlig och mänskligt, älskad av alla. Mätte hon länge vilja fortsätta med de uppgifter hon valt.

C. H.

De båda senast nämnda lustspelen hade en viss elegans och verkade riktig film och inte skrattretande amatörfilmförevisning i Skräköping. Men de möjligheter, stoffet gav till att ge filmen удд, en smula djupare intresse och människosildring, hade omsorgsfullt försummits. *Stackars miljonärer* hade övertagit en del kvicka poänger från den bok, den byggde på (en berättelse av Erich Kästner), men i filmversionen hade historien om mötet mellan olika klasser och miljöer till hälften förlorat sin mening, därigenom att personerna inte fått den psykologiska utgestaltning, som knunnat göra deras reaktioner vid sammansättningen trovärdig. Det blev en banal och smält sedelärare historia, vars uddöshet framträdde särskilt i det tuggummimadragna lyckliga slutet. I *Familjen som var en karusell* snuddade man vid en satir av social humbug och hyckleri, men utnyttjade inte denna tacksamma möjlighet.

Inte heller filmatiseringen av *Aventyret* blev annat än menlös muntration på det något högre planet. Den fransk komedins lätta och något litet lätt sinniga gracie hade gått förlorad redan vid handlingens omplantering i svensk jord. Det fanes gämt av luftig poesi i Per-Axel Branners regi. Men hur kunde regissören låta Sture Lagerwall och Karin Swanström driva en så grov flirt med den sämre publiksmaken? Och varför skulle filmen gå från som om den trampat genom syndetkon? Omdömet filmad teater tyger denna liksom de andra svenska filmkomedierna.

Allt vilja göra film av Johan Ulstjerna visar ändå ambition, och ambition präglade också utförandet. Men något originellare grepp förrådde filmen inte. Bildernas plottrigheit har redan påtalats. Kameran berättade med frötsamt enförmighet om möbierna i rummen och tavertorna på väggarna. Själva ämnet hade sänkts, genom att filmen handlade om något så tillfälligt som Bobrikoffs mord.

Där fröet till Sveriges lärarinnekultur spirat.

Kungl. Högre Lärarinneseminariets 75-åriga tillvaro firad den 8 oktober.

Med bakgrunden av det bekanta ungdomsporträttet av Fredrika Bremer — för kvällen festligt smyckat — och rektor Grauers hälsningstal och intressanta historik, stod en seminariets elever fröken Ragnhild Broolinsson och ersäktade sig för att hon kommit till festen för att berättat några minnen, men hon hade låtit förläsa sig för seminariet år mig så svåra kärts. Sade och log.

»Jag var nog bland de yngsta, för jag var bara 16 år då jag inskrevs i seminariet 1863.» Ja, Tidevarvets läsare tror nog att det är tryckfel — men Tidevarvet har mycket sällan tryckfel. »Men nu är jag nog bland de äldsta, för nu blir jag snart 90 år, tillade hon. Det kan man kalla att förlöfta ett auditorium. Den svarta silkesklädnaden vippade kring hennes smärta gestalt som kring en ung lärna, när hon tog de två trappstegen upp till katedern. Och vilket temperament, vilken naturlig spiritualitet och vilka utförsälvor!

Sedan hon, liksom rektor Grauers nämnt om skolans upprinnelse ur den *Lärorens för fruntimmer* som startade år 1859 föllode de personliga minnena. *Allt fingo vi veta om flickan som gick i fru Thengbergs pension.* (Fru Thengberg var en av de första föreläsningarna.) Först var det bekymret för att få komma in:

Hon skrev och arbetade nätter och dagar och lärde sig solens och stjärnornas lagar och språk och problem studerade hon för att komma in i fru Thengbergs pension citerade talarinnan från gamla gulnade papper.

Det blev många verser och många spirituella inpass av talarinnan själv, det blev personliga minnen av Fredrika Bremer — tänk att det ännu fanns människoskor som ha sett Fredrika Bremer — och det blev mirakel recept på krior och om lektorer och professorer som flickorna gjort charader om.

Om läroböckerna hette det: »Man skall medan Tor Hedbergs drama ger en tidlös bild av en högstående människas kamp för sin själ. Johan Ulstjernas förordning och slutliga förlösning, då ungdomselden i hans sinne tänds på nytt och värmer honom till hans stora offer, blev inte huvudsak i filmen som i dramet. Människosildringen även i övrigt saknade psykologisk fördjupning. Gösta Ekman i huvudrollen var heller inte idealisk. Han grep stundom, men agerade alltför energiskt gubbe och diktare utan att riktigt få något sammanhang över figuren.

Splet i de svenska filmerna är genomgående ojämnt. I de mera farsbetonade produkterna överdrivs det obehag. En amerikansk farsartör kan chargerat våldsamt men han kan också konsten att använda små medel, och hans regissör skulle aldrig tillåta ett sådant enförmigt grimaserande som Thor Modén, ändå ansedd som en av de komiskaste av våra många filmkomiker, gör sig skyldig till (i *Annonsera* och *Slakten är värst*). En rollbesättning som Birgit Tengroth i *Agdas roll* i *Johan Ulstjerna* är uppbar och orimlig. Man minns med glädje några rollprestationer: Adolf Jahr och Nils Wahlbom i *Stackars miljonärer*, Karin Ekelund och Ruth Holm i *Familjen som var en karusell*, Karin Swanström i *Slakten är värst* (trots överdrifter), *Winnersfränd* i *Aventyret* och *Hjördis Petterson* (i en liten roll) i *Annonsera*.

Över huvud saknar svensk film inte bra skådespelare. Om det inte görs märkliga skådespelarinsatser, beror det på att det inte ges verkliga tillfällen till människostudier. Och detta beror, när det gäller de ambitiösa filmalstern, på frånvaron av regissörer. Jag vet inte, om det skall betecknas som en brist i de materiella eller de andliga resurserna, men svensk film har fortfarande klient med regissörer.

Ragnhild Broolinsson.

kunna det grova och veta det fina.» Men om någon, som liksom fröken Broolinsson, bodde långt borta på Söder, någon gång behövde ett lagat frukostmål, fick hon lov att sitta in på Källaren Kronan vid Hotorget bakvägen.

Ja, man bara satt och häpnade gång på gång över att så mycket ändå har utrittats för kvinnor — och oftast av kvinnor — på bara 75 år. Och när man tänker efter »vilka som gjorde det», så led många, många trådar tillbaka till K. Högre lärarinneseminarier och det numera lite ålderdomliga huset med »peristylen».

När sedan fröken Broolinsson till sist, med glittrande ögon och med djup värme till seminariet framsade sitt tack för allt vad seminariet gjort henne och betytt för henne alla åren igenom, ville applådera aldrig taga slut.

Under kvällen talade även fröken Gerda von Friesen, fru Gurli Linder och fröken A. Ugglia om sina respektive ärgarar och fröken Mathilda Widgren visade bilder av forna elever — det var Selma Lagerlöf, Anna Maria Roos, Anna Sandström, Ingeborg Wallin och många, många andra — och lärare.

Efter teat, som serverades av seminariets nuvarande unga elever, samlades man ånyo i den gamla peristylen, och en annan av skolans berömda elever, hon, som enligt kvällens berättelser brukade sätta läxboken på notstället och ackompagnera sig själv till historieläsning, fru Alice Tegnér, underhöll å en gång sina klasskamrater med musik. Och »flickorna» som i sin ungdom vår här vandrat med armarna om varann på unga flickors vis, suto andaktigt och lyssnade. Och mindes...

Det var helt enkelt en strålände kväll, och den, som trott att den spontana glädjen inte skulle kunna höra hemma i en så gammal ärevärdig institution, fann att han mäktat bedragat sig. Det var glans av kamratskap och vänskap som prövats och bestått under ett halvt sekel och mer. Och till detta kom också medvetandet om att allt det vackra och sanna som i dessa dagar skrivits om Sveriges lärarinnekultur här kunde med glädje och stolthet citeras. Det var ju här, som denna praktiska idealism, varon Harrie skriver i sin bok *Farväl till 20-talet*, först spirat, i de unga flickors hjärtan, som mellan lektionstimmarna, i den gamla peristylen dröme om framtiden och tillsammans, medan kamratskapet växte, diskuterade vad den fordrade av dem och vad de ville ge.

Elsa Svartengren.

Flickor som inte få studera.

Den i Paris utkommande tidningen *Die Frau* offentliggör ett brev från en ung tysk studentska till en släkting i Frankrike, där den unga flickan beklagar sig över att hon och hennes jämnåriga stängas ut från studiebanan. Brevet kan vara ett nyttigt gift även för oss, med sin skarpa belysning av vart till synes tymligen oskyldiga särbestämmelser för kvinnor kunna leda.

Kära Tante Marie, står det i brevet. Du kanske hörde att jag tog en bra studentexamen. Sedan fullgjorde jag mitt halva år i arbetstjänsten. Du vet att jag hade glatt mig åt det, jag tyckte det var riktigt bra att hinna lära mig litet hushåll och lantbruk innan jag började studera på allvar och liksom att leva i lägergemenskapen under någon tid. Det är ju bara nyttigt för en blivande lärarinna.

I arbetslägret var det ansträngande men i alla fall trevligt. Alla var vi studentkor och de flesta av oss tillhörde *Bund Deutscher Mädchen* — (en nazistisk organisation. Redis anmärkn.) alltså var vi så att säga för oss själva och hade riktigt trevligt med varandra, om man undantar några obetydliga misshälligheter.

Men en morgon fann vi till vår outhärliga förvåning följande anslag på såvarta tavlan:

»Då för närvarande ett stort antal studentkor studera med avsikt att avvägga akademisk examen för att sedan bli lärare i den högsta undervisningen, måste tillträdd till detta yrke för en tid framåt avstångas. Av denna anledning kommer preussiska högskolan för lärarinneutbildning icke att mottaga några elever under vinterterminen 1936-37. Studentkor som vilja utbildas sig till lärarinnen vid högre skolor och folkskolor, tillrädas att göra arbetstjänst och att om möjligt ägna sig åt hushåll eller lantbrukarbete.»

Du kan tänka dig för förfäran. Vi har ju i alla fall gått treåttor år i skola, tagit examen, håller på med vår arbetstjänst och tillhör *Bund Deutscher Mädchen*. Vad kan man mer begära?

Vad skall jag nu göra? Jag har ju alltid velat bli lärarinna, och alla har sagt att jag har anlag för det. Pappa har betalat så länge för mig i skolan, det har inte heller alltid varit lätt för honom. Hushålls- och lantbruksarbete duger jag faktiskt inte till. Först hette det alltid att kvinnor fick bli lärarinnor, därför att de passat för undervisning. Och så just när jag är färdig att börja, slår man igen dörren mitt för näsan på mig.

Ja, och nu kommer jag i alla fall till det. I fjol skrattade jag nog lite åt ditt suffragettsvåsen och din kvinnosak, men jag tror jag börjar förstå dig. Utan kamp kan vi kvinnor nog inte hävda vår rätt. Och nu måste jag fråga dig, hur är det med studiemöjligheterna hos er, kan jag utta vidare fortsätta med tysk studentexamen och får man ta examen sedan hos er?

Egentligen är ju det här förfärligt, jag är ju nationalsocialist — och nu när jag vill studera för det yrke jag valt, måste jag ändå lämna Tyskland, därför att en tysk flicka inte får studera i Tyskland. Var så söt och svara på alla mina frågor.

Hälsningar. Lisbeth.

Aftonkursen för hattmodister

I linne förarb- och modistarbeten vid STOCKHOLMS STADS SKOLOR FÖR YRKESUNDERVISNING börjar månd, den 2 nov. varefter kursen pågår måndagar och onsdagar kl. 7—9.30 e. m. under 16 veckor. Avgift kr. 15.— För inträde fordras att hava fyllt minst 17 år och att under minst 2 år hava arbetat inom yrket samt att vara mantalsskriven i Stockholm. Närmare upplysningar erhållas och skriftliga ansökningar mottagas å skolan Bolindersplan (bakom Serallerias.) kl. 9—4 (Törd. 9—2). Tel. 50 02 55, 50 11 25. Yrkesskoldirektören.

Ny roman om

ANN RÄNMARK
ADVOKAT

Alice Lyttkens
**DET ÄR MYCKET
MAN MÅSTE**

En fristående roman med samma huvudpersoner som "Det är inte sant!"

7:50

BONNIERS

KVACKSALVERI
eller **LÅKEKONST?**

klarlägger med stöd av 50 bifog. inlägg fr. patienter, som behandlats vid K. B. Ledins Diet-fysikaliska institut i Västerås och Hålsingborg, att verklig hälsa endast kan vinnas genom fullt naturliga läkemetoder. Boken erhålles i bokhandeln eller genom rekvisitioner ställda till ovannämnda institut. Distrib. fr. Wilhelmssons Boktr.-A.-B. Riddarg. 17, Stockholm. Tel. 62 12 31. Pris 2 kr., fraktfritt postförskott.

Vettiga kläder.

En utomordentligt kvalificerad och roande vägledning i frågan om standardisering och klädkultur gav fru *Elise Kleen* vid Yrkeskvinnors Klubb i Stockholm sammanträde i tisdags, där hon talade om *Vettiga kläder*. Fru Kleen fastslog de svenska klädernas höga standard och beyste konfektionens stora insats härvidlag. Den svenska klädkulturen torde för övrigt vara något nästan enastående i världen. Att fru Kleen hade ett och annat önskemål om ytterligare förbättrade klädvaror gjorde endast fördraget så mycket mera uppförande. Hennes sakkunskap och i bästa mening pedagogiska grepp på ämnet möttes av den 500-hövdade åhörarskaran livliga intresse och omedelbara gensvar i form av spontana åsiktsyttringar om de förvisade kläderna. Dessa voro från Saléns och vunno allmänt gillande. Och detta med rättat!

Sedan klubbarna av yrkeskvinnor i olika städer slagit sig samman till ett *Yrkeskvinnors riksförbund*, har Yrkeskvinnors Klubb i Stockholm, som förut utgivit medlemsbladet *Y. K:s klubbnytt*, på nytt visat sin livaktighet genom att förvandla detta jämförelsevis anspråklösa blad till en flott månadstidning, benämnd *Yrkeskvinnans*, organ för Yrkeskvinnors riksförbund. Redaktör: fru *Cecile Brunius*. Introduktionsnumret, som just nu utkommit, är innehållsrikt och smakfullt och vittnar om aktivitet och målmedvetenhet inom yrkeskvinnornas sammanslutning.

Det står i tidningen:

Om propagandatrötthet i Tyskland. Tidningsläsandet i Tyskland har inte vara så flitigt som myndigheterna önska. För att återföra människorna till deras plikter, innehålla tidningarna numera propagandaserier, där man i ord och bild får veta hur skadligt det är att församma tidningsläsningen. Nygvida par skola enligt en nyttfärdad förordning på prenumeration för en månad gratis — helt säkert sörjer staten för att det blir på en för deras äskitsbildning nyttig tidning.

Att födelsessiffrorna bland de tyska ämbetsmännen sjunka. Frankfurter Zeitung påvisar, med anledning av uppgifter i *Nationalsozialistische Parteikorrespondenz*, att de tyska beamtrarna trots allihanda åtgärder från statens sida inte få tillräckligt många barn. Och ändå har ju denna yrkesgrupp de säkraste inkomster och alltså förhållandevis obetydliga materiella svårigheter, när det gäller att uppfostra barnen, framhålles det. Staten

Rädda Spaniens barn!

(Forts. fr. sid. 1.)

värt. Det stolta spanska folket kämpar, lider och dör utan klagan. Men hela världen vet, hur den medeltidsmässiga utvisningen i Spanien vållat en tryckande fattigdom. Vi förstår, hur inbördeskriget ytterligare medfört svårigheter för folksförsörjningen, vi kunna föreställa oss, hur kriget lämnar efter sig förödda områden, där tusentals hjälplösa småbarn gå och vänta på mat och vård. Dessa förhållanden ha över hela den civiliserade världen utlöst en storartad hjälpverksamhet. Det demokratiska Sverige bör med hela sin kraft vara med i denna aktion.

Vi vädja härmed till alla, organisationer och enskilda, att genom ekonomiska bidrag visa sin kärnska för humanitet och demokrati! Vi vädja till den mänskliga solidariteten!

Insamlade medel komma att användas för inköp av kläder, vissa matvaror, medicin och liknande ändamål och vad som eventuellt blir över kommer att kontant översändas till Internationella Solidaritetens fond för hjälp åt spanska folket.

Bidrag sändas till Svenska hjälpkommittén för Spanien, Box 581, Stockholm, postgirokonton 151158.

Scenstudions teaterskola.

Scenstudion i Ålsten, som nu i tre år drivit sin verksamhet genom kortare kursor, börjar sitt fjärde arbetsår med en fast och en fristående skola för såväl yrkeselever som amatörer.

Ledare för teaterskolan äro dr *Per Lindberg* och dr *M. Schischkin*. Övriga instruktörer och lärare äro fruarna *Ronny Johansson*, *Lalla Cassel* och *Olga Kost* (dans och plastik), fru *Anna Frank* (sång), fröken *Karin Alexandersson* (talteknik), direktör *August Falck* (Strindbergs-repertoar), dr *Agne Beijer* (teaterhistoria), tonsättare *Hilding Rosenberg*, skådespelare *Carl Ström*, filmregissör *Gustaf Edgren* m. fl.

Utbildningen kommer att omfatta tre grupper, dramatisk, regi- samt scenisk dans- och sånggrupp. Skolan börjar den 17 okt.

Scenstudions barnsällskap *Kottarna* kommer att fortsätta sitt arbete liksom tidigare. Tack vare tillmötesgående från Stockholms Folkskolledirektion har *Kottarna* erhållit lokal i Nikolai Folskolas för sin nya grupp.

För att stödja intresset för barnteater i skolorna, kommer Scenstudion att ordna små kurser på fyra kvällar vardera för ledare. Därvid skall *Kottarna* utgöra demonstrationsmaterial.

beviljar dem dessutom vissa extra förmåner — »de yttre förutsättningarna äro alltså utomordentligt väl tillgodosedda» — och så kommer inom vissa grupper av tjänstemän endast ett barn per anställd! Ett beklagligt faktum, säger tidningen.

En Krona

kostar Tidevarvet från 1 oktober till årets slut ■ Avgiften kan insändas direkt till expeditionen, *Triewaldsgränd 2*, eller insättas å giro 1544 ■ En billig utväg att lära känna Tidevarvet ■ Prenumerera för Er själv eller edra vänner.

Kunskaper först!

En studiecirkel bland lantarbetare.

Häromdagen var jag med om ett skördekalas på en stor gård i norra Småland. Skörden hade kommit in tidigt och bra och alla kände sig med ovanligt gott samvete kunna avnjuta festen och den lediga eftermiddagen. Nittio gäster hade infunnit sig, män och kvinnor av alla åldrar från den 76-årige torparen i Etterlycke till den lilla trädgårdsflickan Ingrid, som med sina fjorton år för första gången deltog i en fest för vuxna arbetare. De flesta voro så intresserade av böckerna i biblioteket. Och efter middagen, när några av gästerna samlades framför bokhyllorna, berättade tre av de unga kördrängarna om ett lånebibliotek, som de startat på gården och om hur detta i sin tur dragit med sig ett begynnande studiearbete, som redan givit mycken glädje och av vilket man ännu väntade sig stora resultat.

Huset där lånebiblioteket är inrymt.

Det framgick snart att de alla tre stora eller mindre voro bärare av förtroende-

sa han. Jag har ju aldrig försummat mitt arbete för läsningen, men nog har jag tyckt det var roligt. Det har bara varit så svårt att komma över några böcker. Till sta'n är det ju för långt. Inte för man nu kan bli något annat än det man är, men intressant att läsa är det i alla fall. Och jag minns allt vad jag läst. På söndagseftermiddagen tittar vi över

till studiehemmet, som välvilligt förevisas av vaktmästare Akes pappa. — På sommaren blir det ju inte mycket tid över för studier, säger han, dels har man längre arbetstid, dels är det mycket annat som skall göras då. Men nu till hösten sätter vi i gång igen. Förra året sysslade vi med fackföreningskunskap

Studiecirkeln fotograferad på förstugubron.

uppdrag inom verksamheten. Början hade gjorts genom ett erbjudande från Socialdemokratiska Ungdomsförbundets bokinsamling till styrelsen för den på gården bildade avdelningen av Svenska Lantarbetarförbundet att få mottaga och förvalta ett litet bibliotek på femtio böcker av olika slag, facklitteratur, skönlitteratur, svenska arbeten och översättningar.

Med fackföreningens styrelse som organisationer hade skapat snart varit ordnad. Man valde en kommitté på tre personer med uppdrag att sköta om de löpande ärendena. Vile arbetsgivaren, gårdens ägare, möjligen upplåta en lokal? Ja, rummet i den för tillfället obebodda lilla flygeln på en av utgårdarna ställdes gärna till förfogande. Den är för övrigt både centralt och bekvämt belägen. Här konstituerades »studiehemmet» i all enkelhet. Ett bord flyttades in, en bänk, där böckerna lades upp, stolar fick var en och själv ta med sig de kvällar man samlades i rummet.

Och så delades uppdraget ut. Den 16-årige Ake blev vaktmästare med allgärdet att städa och elda i rummet samt förvara nyckeln. Ragnar, som själv deltog i själva studiearbetet, skötte utlåningen och bokskattelagen. Fackföreningens medlemmar fingo låna gratis, för utomstående, och däribland kommo först och främst kvinnorna, stadgades en obetydlig avgift per lånad bok.

— Läser fruarna och flickorna också? Ja, för all del. En av de kvinnliga gästerna på skördekalasen lämnar själv besked. Hon är mjölkerska och redan mormor. Men hon har aldrig släppt sin ungdoms lust att läsa.

— När jag var ung, berättar hon, läste jag allt jag kom över. Så länge jag kunde se om kvällarna satt jag ute på bron och läste — ända tills min far kom och sa åt mig att gå in — för ögonens skull,

och arbetarrörelsens historia enligt A. B. F:s studiekurs. I år ha vi tänkt fortsätta med Kooperativa Förbundets kurs i kommunalkunskap.

En av de unga arbetarna själva, Ernst i Brusarp, åtog sig ledarskapet för cirkeln. — Och hade inte han tagit det, hade det inte blivit något av, säger vår förevisare. I det här distriktet är vår cirkel förresten den första, som fått lokal av arbetsgivaren, berättar han vidare. Att det är mycket arbete med läxorna talar han också om, men han är säker på att det har stor betydelse att utvidga sina kunskaper. Kanske inte minst ifråga om fackföreningsrörelsen och därmed sammanhängande frågor, där många övergrepp och missförstånd från båda sidor nog ofta har sin grund i ömsesidig okunnighet och bristande insikt.

Nu gäller det alltså bara att fortsätta, utvidga bokförrådet och försöka få allt fler intresserade.

Det är en av de tusende små virvlarna i folkrörelsernas stora ström — ännu fylld av pionjärskedets krafter.

Casan.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.
EXPEDITION:
Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.25, kvartal kr. 1.75. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 20 öre per millimeter.
POSTGIRO 1544.

Stockholm 1936
Zetterlund & Theanders Boktryckeri-A.-B.

Det lyckliga Sverige än en gång.

I nr 35 av Tidevarvet läses en artikel under rubriken *Det lyckliga Sverige*, en artikel, som undertecknad har lust att delvis protestera emot.

Här säges ifrån, gentemot uttalanden om Sverige i utlandet, att vårt land visst inte är så lyckligt. Det lyckliga Sverige är blott en illusion. Sverige är ett land med mycken fattigdom, med stor klasskillnad och med en mycket hög sinnessjukprocent.

Är det ändå inte överdrivet att säga så? Visst finnes både det ena och det andra. Men är det inte så, att mycket göres för att råda bot på missförhållandena? Och ha vi ändå inte så oerhört mycket att vara tacksamma för i vårt land, då vi tänka på så många oblyggheter av olika slag i andra länder, som vi hittills varit förskonade ifrån?

Kan man inte säga, att vårt land är en ganska lycklig behållning, då det gäller sociala och politiska förhållanden? Kan väl märka, huru olika partier börjat intressera sig för bostadsförbättringar på landsbygden och att ett verkligt framstegsarbete är i gång. Och nog ha väl krafter varit i rörelse för klassomváltningarnas utjämning. Folkskolan som bottenskola, nykterhets- och idrottsföreningar, religiösa och andra ideella sammanslutningar bidraga väl i hög grad.

I artikeln nämndes också, att Dalsland skulle vara särskilt framträdande vad fattigdomen beträffar. Och en utlänning, som skulle resa till Sverige, tillrådes att inte ta kortaste vägen från Malmö till Stockholm utan hellre över Göteborg och Ludvika. Då skulle hon komma genom Dalsland, en sträcka, som sällan befares av turister (enl. förf.) och då skulle hon få se — liksom förf. för fem år sen — att folket vore lika fattigt som det tyska.

Vad är nu orsaken till detta ömdöme om Dalsland? Såsom dalslänning måste jag säga, att jag inte känner igen beskrivningen. Har aldrig märkt, att det är någon särskilt stor fattigdom där. Jag har tyckt mig märka, att människorna står sig gott i det lilla landskapet. Såväl på slätten med de större jordbruken som i skogsbygden med skogen som den förnämliga inkomstkällan. Befolkningen lever anspråkslöst och sparsamt, där råder tåmligen stor jämlikhet, praktiskt taget inga torpare och ståtare utan småbrukare och bönder med större eller mindre gårdar. Boningshusen äro kanske icke så stora som på många andra trakter. Även den förmögne bygger i regel en större än vad som behövs, och även den rike lever enkelt. I många gamla går stugor äro människorna också konservativa och rädda för förändringar på sin gård. Men vid bruken i Dalsland är det en glädje att se de många praktiska egna hemmen.

I gånnga tider ha krigen farit illa fram med Dalsland, och i slutet av 1860-talet var där nöddår. Det dröjde, innan folket hämtade sig, men emigrationen till Amerika kom till hjälp. Många sände hem pengar och många återvände senare för att inköpa gård i hembygden. Västlandet har sedan med den nya tidens intåg ökat betydligt.

Men detta märks inte alltid från kupéfönstret på tåget. Bergslagsbanan går tyvärr genom de minst natursköna bygderna i den eljest så vackra Dalslandsnaturen. Men lämna järnvägen, bo t. ex. på ett av de utmärkta pensionaten, gör därifrån utflykter till landskapets olika delar! Den, som så gör, finner nog, att bygden inte är sämre lottad än andra landsdelar. Man kan kanske t. o. m. få stifta bekantskap med en del av vårt lyckliga Sverige. Hildegard Buidh.

